

De maand september

Maandkalender

September wordt vaak gemarkeerd als het einde van de groeifase. De lichaamslengtemetingen tonen dat dit klopt voor de teven maar dat reuen nog iets langer doorgroeien tot ze 5 maanden oud zijn. Gesteld kan worden dat de jeugdgroei er op zit en dat de dieren overgaan naar het volwassen worden. Dit valt gelijk met de verandering van de biologische klok. Door het korter worden van de dagen wordt het tijd om aan de winterpels te gaan werken. Hierbij speelt de temperatuur een katalyserende rol.

De maand september is geschikt om een oordeel over de lichaamslengte te geven, mits men rekening houdt met de leeftijd van de dieren. De metingen uit 2014 en 2015 tonen dat het meten van de lichaamslengte al vroeg kan en een betrouwbare voorspelling geeft naar de lengte die de dieren hebben eind oktober. Het gewicht in september heeft een veel mindere voorspellende waarde voor de lichaamslengte en ondertussen weten we dat het gewicht en de lichaamslengte SAMEN de pelslengte bepalen. De lichaamslengte moet er in september zijn en dan kunnen de dieren nog in gewicht groeien. Andersom niet, lengtegroei is er niet of nauwelijks meer na september en korte dikke dieren blijven kort.

De voorselectie voor fokdieren kan in september gemaakt worden. Bij de teven moet op moedereigenschappen en gedrag en geplaatste opmerkingen gelet worden. Een goede eigenschap die sterk vererft, is het aantal spenen. Als u die geteld hebt in de lactatieperiode dan is dat als selectie criterium mee te nemen, want veel spenen betekent minder uitval, en heeft een positief effect op het fokresultaat. In deze editie het worpresultaat van Edelveen in 2016. Dat is bemoedigend en geeft weer aanknopingspunten voor vervolgonderzoek. Groepen met vechters en veel beschadigingen moeten niet voor fokdier aangemerkt worden. Bij de reuen is de lichaamslengte het belangrijkste, daarna zijn het gewicht, de conditie en het gedrag belangrijk. Daar de pelskwaliteit via de reu het snelst te beïnvloeden is, moet dat in oktober/november als zwaarwegend criterium

meegenomen worden.

In september komt het voeren naar conditie en behoefte als belangrijkste werkzaamheid naar voor. Gezondheidsproblemen die met voeren in verband gebracht worden zijn leververvetting en blaas/nierstenen. Het optreden van blaas/ nierstenen bij nertsen is vooral genetisch bepaald. Leververvetting wordt genoemd bij een overdadige voeropname, wat direct gevolg is van het aanbieden. De voerplaats moet juist NIET altijd vol liggen met voer. Een periode van 2 uur zonder voer is positief om het maag/darm systeem wat te ontlasten. Het heeft geen invloed op de groei en voeropname, want nertsen verhogen hun eetsnelheid wanneer er minder tijd voor eten is. Met het automatisch voedersysteem kunnen we volop plus en minnen en als je dat per ren volgt zie je een golfbeweging in de voeropname; na een periode van veel voer, nemen de nertsen zelf wat terug. Speel daarop in door op het gemiddelde van die 'golf' voer te verstrekken, dat is voor ieder rendabeler.

Het project lichaamslengte uit 2015 heeft bijzonder veel informatie opgeleverd. Niet eerder hebben we pups uit lijnparing van de ouders gevolgd tot pelslengte. Lichaamslengte is erfelijk en een sterk advies om als selectie criterium te gebruiken. Daarnaast is er een factor in beeld gekomen welke ook belangrijk is voor een goede pelslengte: de rekbaarheid van het leer. Dat lijkt ook genetisch. Daarover een lang artikel in deze editie. Het onderzoek van deze groeiperiode is daarop gericht. De uitvoering in 2016 is een verfij-

ning van de opzet in 2015. Zo groeit een project naar steeds meer informatie met soms verrassende wendingen, zoals nu de rekbaarheid als genetische factor. Omdat het project lichaamslengte uitgevoerd wordt met dieren uit productiebestand van Edelveen, is er dit jaar ook lijnparing uitgevoerd in het fokbestand. Het doel is in 2017 groepen te kunnen maken op basis van lichaamslengte en de rekbaarheidsfactor (van nestgenoten). Uiteindelijk doel is de factor te herkennen bij levende nertsen.

In 2015 was in het lichaamslengteproject een variatie in ELISA-waarde van de ouders in februari. Dat heeft gedurende het jaar een beeld opgeleverd dat in de uitvoering van 2016 vervolgd wordt. De ELISA-waarde is een zeer bruikbare tool voor het bewaken van de gezondheidsstatus van uw dieren. Een andere verfijning in projectuitvoering betreft het project leeftijd op pelsdatum. Tot op heden hebben we nesten met elkaar vergeleken. Nu hebben we 110 nesten in 3 groepen verdeeld waarbij op 3 verschillende momenten een deel gepeld zal worden. Op iedere pelsdatum is dan een broer/zus aanwezig. We trachten daarmee de juiste leeftijd voor pelzen aan te tonen. De groeiperiode is altijd de opmaat naar het einde van het jaar. We zijn nu al benieuwd naar het resultaat van de projecten.

Wij wensen iedereen een mooie nazomer toe.

Ing. Jan de Rond, onderzoeker
Onderzoeksaccommodatie Edelveen te Ederveen